

איך נמנעים מלהפוך מחלוקת לגיטימית בחברה לסכסוך משפטי מיותר / יניב פרידהוף, עו"ד¹

מחלוקות כתוצאה מחילוקי דעות בין בעלי מניות בחברה פרטית עשויים להעמיד את החברה בקשיים משמעותיים בתפקודה: אם בקבלת החלטות ואם בהתנהלות היומיומית שלה. בין השאר יכולות מחלוקות כאלה להביא למשבר אמון ולהעדר תקשורת המונעים מהחברה להמשיך לתפקד. כך, במקום להתמקד בפיתוח החברה ובהשאת רווחיה, מוצאים עצמם בעלי המניות לעיתים בהתכתשות חסרת מעצורים (ומיותרת) המובילה לעתים אף להליך משפטי שניתן היה להימנע ממנו.

כך למשל, במקרה שנידון לאחרונה בבית המשפט הסתיים סכסוך פשוט בין בעלי מניות בחברה בדרך אחרת: כחלק מאותו הסכסוך הוחלפו בין בעלי מניות המכהנים גם כדירקטורים בחברה, בתפוצה של כלל בעלי המניות, תכתובות מיילים בהן הועלו טענות קשות כנגד אחד מהם, כאשר הטענה העיקרית הייתה בעניין ייחוס לו של מעשי תרמית והונאה. בעל המניות שנפגע הגיש תביעת לשון הרע אשר הסתיימה בקביעה של בית המשפט כי הוא זכאי לפיצויים. מה קרה לחברה באותה עת? פסק הדין אינו עוסק בכך, אך ניתן להניח שההליך לא סייע לשגשוגה.

בית המשפט הבהיר, כי גם למחלוקות כלכליות חריפות ככל שיהיו חייבים להיות גבולות על מנת שלא ימצאו עצמם בעלי מניות בחברה משקיעים את זמנם וכספם בהליכים משפטיים מיותרים במקום להשקיע את אותם זמן ומשאבים בניהול החברה. פניה לערכאות משפטיות גוררת אחריה השלכות הרות גורל בחיי החברה מכיוון שהמחלוקת שהגיעה לפתחו של בית המשפט נחשפת לעיני כל בהחלטות או פסקי דין אשר מפורסמים, ואלו עשויים בסבירות גבוהה להבריח משקיעים פוטנציאליים מלהשקיע בחברה כזו ולהבריח לקוחות, ספקים ואף עובדים.

פתרון סכסוכים כאלו יכול להיעשות מראש או בדיעבד. בשני המקרים, מומלץ לבעלי המניות להיעזר במומחה בתחום זה. פתרון מראש יכול להתבצע באמצעות יצירת הסכם בעלי מניות באמצעות מומחה בתחום, אשר יסדיר באמצעות הסכם, ובשלב בו הצדדים אינם מסוכסים, את יחסי הכוחות בחברה ויתווה את הדרך המוסכמת על הצדדים כיצד להתמודד עם מחלוקות אפשריות בחיי החברה, ככל שאלה ייווצרו. פתרון בדיעבד יכול להיות על ידי פנייה לגורמים מחוץ לכותלי בית המשפט, אשר יסייעו לצדדים במציאת הפתרון הראוי ללא הסכנה בחשיפת פרטי הסכסוך, כפי שיקרה בפנייה לערכאות. במקרים רבים עורך הדין המלווה את החברה או רואה החשבון שלה עשויים להיות גורם ממתן ומגשר באשר הם אנשי אמון של כל הצדדים. אם אלה אינם יכולים לסייע רצוי לבחון אמצעי יישוב סכסוכים פרטיים כגון מנגנוני גישור או בוררות. גם אמצעים מהירים יחסית ובעיקר "שקטים" אלה עשויים להביא את המחלוקת לפתרון מהיר ויעיל תוך מזעור הנזקים האפשריים לכל הצדדים המעורבים ובעיקר לחברה.

כך, דווקא בשלב בו היחסים בין בעלי המניות בחברה טובים מומלץ לפעול לקיבועם באמצעות הסכם בעלי מניות מקיף ויסודי אשר יסדיר גם את אופן ניהול המחלוקות בחברה ואשר ינוסח על ידי גורם משפטי הבקיא הן במיזוגים ורכישות והן בסכסוכים בין בעלי מניות. כך, גם אם תתעורר מחלוקת חריפה בחברה יופעלו המנגנונים המצויים בהסכם בטרם תמצא עצמה מחלוקת פעוטה ברת פתרון, בין כתלי בית המשפט – מחלוקת בה המרוויחים היחידים יהיו עורכי הדין של הצדדים.

¹ עו"ד יניב פרידהוף הינו עורך דין במשרד אפיק ושות', העוסק בין היתר במשפט המסחרי, מיזוגים ורכישות ודיני חברות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.